

DE TUIMEL- DEELWERKING HET OPEN POORTJE

GEZINSBEGELEIDINGSCENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE
GEZINNEN MET JONGE KINDEREN (0-6 JAAR)

INHOUD

- Ontstaansgeschiedenis De Tuimel
- De Tuimel: concrete werking: voorstellingsfilmpje
- Linken met doctoraatswerk Greet Geenen – Helpende handen
- Vragen

ONTSTAANSGESCHIEDENIS DE TUIMEL

VOORSTELLINGSFILMPJE DE TUIMEL

HELPENDE HANDEN – GREET GEENEN LINKEN MET WERKING DE TUIMEL

Geenen, G., & Corveleyn, J. (2020). *Helpende handen: gehechtheid bij kwetsbare ouders en kinderen*. Lannoo Campus.

-
- Als wij als maatschappij kinderen een warm hart toedragen, is het belangrijk ook hun ouders te koesteren – John Bowlby (1951)
 - Deze powerpoint is een eigen weergave en samenvatting van het boek ‘Helpende handen’, waarin we selectief accenten naar voor brengen en andere delen niet belichten. Bij deze een warme aanbeveling voor het boek van Greet Geenen.

WAAROM IS HET ONDERSTEUNEN VAN GEHECHTHEID ZO BELANGRIJK VOOR JONGE KINDEREN EN HUN OUDERS?

- Onveilige gehechtheid vormt zowel voor kinderen als voor volwassene (o.a. hun ouders) een risicofactor.
- Voor kinderen:
 - risico voor emotionele ontwikkeling (gevoelens uiten, affect regulatie)
 - risico voor cognitieve ontwikkeling (aandacht geheugen, theory of mind)
 - problemen op domein van sociale competentie en relationele ontwikkeling
 - risico op gedragsproblemen en psychopathologie

-
- Voor volwassenen met onveilige gehechtheidsrepresentaties:
 - risico op emotioneel vlak (in stresssituaties meer vastzitten in spiralen van negatief denken, minder creatief oplossen van problemen)
 - risico op sociaal vlak (minder positief beeld van zichzelf en van anderen, minder geneigd steun aan anderen te vragen, beperkt en onstabiel sociaal netwerk, minder mogelijkheden tot communicatie, conflicthantering en fysieke intimiteit in partnerrelaties)
 - risico bij opvoeden (minder responsief omgaan met kinderen)
 - psychopathologie meer aanwezig

HET VERBAND TUSSEN ONVEILIGE GEHECHTHEID EN KANSARMOEDE

- Onveilige gehechtheid komt veel meer voor bij mensen die opgroei(d)en in kansarmoede.
- Er is een sterke overdracht van gehechtheid van generatie op generatie.
- Bowlby leerde ons dat de overdracht van gehechtheid vooral plaats vindt in momenten van stress (dan wordt het gehechtheidssysteem van het kind geactiveerd). Bij gezinnen die permanent in stresserende omstandigheden leven, verwachten we een sterke intergenerationele overdracht van (onveilige) gehechtheid.
- Belang van vroegtijdige begeleiding van ouder en kind om de ontwikkeling van een veilige gehechtheidsrelatie in deze risicovolle omgeving te bevorderen! Sterk inzetten op sensitiviteit en mentaliseren.
- Belangrijk: niet deterministisch, verandering blijft mogelijk.

MOGELIJKHEDEN OM GEHECHTHEID TE ONDERSTEUNEN

- Bevorderen van veilige gehechtheid tussen ouder en kind:
 - de ouder ondersteunen: sensitief reageren
 - representaties van de ouder
 - emotionele beschikbaarheid
 - het kind ondersteunen: responsiviteit
 - vermogen de ouder te engageren

-
- Ook (of zeker) bij minder sensitieve ouders: goede momenten aangrijpen en sterk in de verf zetten.
 - Lage emotionele beschikbaarheid van de ouder in de vroege kindertijd betekent mogelijks risico op socio-emotionele ontwikkeling. Dit wordt versterkt doordat deze ouders en kinderen vaak een geïsoleerd leven leiden zonder ondersteunend netwerk.
 - Spel is erg belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Speelsheid legt ook een basis voor het ontstaan van mentaliseren bij kinderen. Samen spelen is vaak moeilijk/niet vanzelfsprekend voor kansarme en generatiearme ouders.
 - De ontwikkeling van mentaliseren is afhankelijk van de capaciteit van de eerste verzorgingsfiguur om het kind te beschouwen als een intentioneel wezen met eigen gevoelens, verwachtingen, gedachten en intenties. Vanwege het verband tussen gehechtheid en het vermogen tot mentaliseren is het belangrijk om dit te verhogen.

BELANGRIJK VOOR HET BEVORDEREN VAN VEILIGE GEHECHTHEID

- Voortdurende aandacht voor beide partners (ouder en kind).
- Een (h)echte band aangaan met ouder en kind: het installeren van een goede band is noodzakelijk om te kunnen werken aan mentaliseren en sensitiviteit.

HOE BIEDT DE TUIMEL HIER EEN ANTWOORD OP?

- Aandacht voor individuele ondersteuning (elk gezin krijgt begeleiding op maat)
- Aandacht voor groepswerking (ateliers, babywerking en peuterklasje) – belang van sociale contacten, isolement doorbreken, herkenbaarheid, oefenen sociale interacties
- Ondersteunen van spel en speelsheid (babywerking en peuterklasje, al dan niet in combinatie met video-interactie-ondersteuning)
- Gezinnen kunnen voldoende tijd doorbrengen op De Tuimel om echt een band op te bouwen (1 tot 3 dagen per week)

NOOD AAN GEZINSBEGELEIDING

- In stresssituaties valt het reflectief functioneren in zekere mate weg. De meeste ouders levend in kansarmoede/generatiearmoede ervaren veel stress, grotendeels te maken met een permanente bestaansonzekerheid.

Belangrijk voor een werking als De Tuimel is dat er ook gezinsbegeleiding geboden wordt. We maken de expliciete keuze voor zowel de ondersteuning ouder-kind interactie, maar ook ondersteuning op maat in de gehele context op verschillende terreinen (die allen rechtstreeks of onrechtstreeks effect hebben op opvoeding).

VRAGEN?

